

Våtmark – Haninge Alpen

Länsstyrelsen Stockholm | 010-233 10 00 | stockholm@lansstyrelsen.se

Tyresta nationalpark | Haninge Kommun |



Bild: Cykelbanan passerar alldeles intill våtmarksområdet, och svämmar ibland över vid höga vattennivåer.

Projektområde

Tyrestastiftelsen har planer på att se över hela området utifrån ett vattenperspektiv. Syftet är att lokalisera och utreda fler lämpliga platser för att anlägga och återskapa mindre våtmarker i skogsmark och på före detta inägor, samt att återställa hydrologin i låglänta, utdikade områden. Haninge-Alpen är ett av det områden som har identifierats som en lämplig plats för en våtmark.

Orsak till åtgärder

Haninge Alpen ligger längsmed infartsvägen och cykelbanan in till Tyresta by, vilket också är huvudentrén för hela Nationalparken. Här ligger också Naturum, som är ett välbesökt besöksmål. Härmed blir platsen väldigt publik och kan nyttjas som ett pedagogiskt exempel. Marken är redan idag ett kärr som svämmar över på vårar och höstar, med stora mängder grodor och paddor som spelar här. Sommartid finns det ingen vattenspegel alls i området, som tyvärr då torkar ut. Växtligheten i



Länsstyrelserna

kärret består av mest starr- och tuvtåtelmader. Området är delvis öppen mark och delvis beväxt med videbuskage. Direkt väster om kärret finns en mindre damm, som grävdes för länge sedan, och som håller en öppen vattenspegel året om. Här finns ex. fågelarter som vattenrall. Åtgärden syftar till att förbättra biologisk mångfald ytterligare genom att höja variationen inom våtmarken och säkerställa vattenmiljöer som håller in på sommaren också. Det kommer bli en fiskfri våtmark som gynnar groddjur såväl som våtmarksfåglar. Tillrinning till själva våtmarksområdet kommer från 38 ha mark, i stort sett bara skogsmarker. I östra kanten passerar ett stort krongdike (Bylsjöbäcken), som tar vatten från närmare 700 ha mark, men det vattnet ligger så lågt ned i diket att man inte får inte det i våtmarken tyvärr.

Planerade åtgärder och aktiviteter

Våtmarken får anses mer vara en restaurering än en nyanläggning. Det centrala är att behålla en högre vattennivå i området, vilket görs genom att anlägga en "dammvall" i västra kanten. Den får mer utseendet av en låg och bred höjdrygg, och kommer därmed inte att se ut som en dammvall. Höjden på vallen blir enbart 50-60 cm, vilket gör att den smälter in bra. Lera hit tas helt och hållet från en djuphåla som grävs ut innanför för att få massor till höjdryggen. Genom höjdryggen grävs en utloppsfåra, där vattnet får rinna ut, ned mot stordiket. Denna fåra kläs in med natursten (dimension 30-90 mm), för att inte erodera för mycket. Höjdryggens slänt in mot våtmarken görs flack, minst 1:6 lutning, så att den kan betas.

Inne i själv våtmarksområdet grävs två djuphålor till ur, för att öka variation i vattendjupet. Bottendjup här läggs på 25,0, vilket ger 1,2 m i medeldjup. Massorna från djuphålan närmast vägen används för att bygga upp en högre slänt mot cykelbanan, ev. höjning av cykelbanan också, samt höja upp låglänt åkermark på andra sidan cykelbanan. Djuphålan görs enbart så stor att massbalans uppnås. En mindre udde ut i våtmarken kan gärna anläggas för besökare att kunna komma ut närmare grodleden. Massorna från den andra djuphålan planeras ut mot skogskanten till. Även två mindre häckningsöar anläggs också av massorna. Slänter minst 1:4 på dessa öar.

I övrigt görs inga grävningar ute i området. Det enda som görs är att man minskar ned utbredningen på videbuskagen något. Förslagsvis tas 20-25 % av videt bort, så att man krymper buskagen något.

Cykelbanan behöver höjas längs en sträcka om 70-80 m, som mest 45-50 cm i lågpunkten på mitten. I snitt på hela vägsträckan blir det ca 30 cm höjning som behövs. Sedan allt lägre ut mot sidorna till. Om man kör hit allt material eller höjer själva vägbanken delvis med lera inifrån området bestäms i samband med entreprenaden. Är det bra lera bör det gå att använda för att bygga upp vägbanken med. Cykelbanan behöver höjas upp mot +26,7-26,8.

Normalvattennivåer i våtmarken läggs på +26,2, vilket är 30 cm högre än vid novemberbesöket, då det hade regnat kraftigt innan. Ibland kan redan idag vattnet stå upp över cykelbanan, vilket då innebär maxnivåer på +26,4 redan idag. Total våtmarksareal knappt 1 ha (inräknat vallar och slänter), varav vattenspegel på 0,8 ha.

Planerad uppföljning

Våtmarken kommer redovisas till Hav och Vattenmyndigheten i samband med årsredovisningen av 1:11 anslaget.